

‘ಯಮುನಾ ನದಿ ಜಲ ಯೋಜನೆ’

ಇದೀಗ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ

ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಮುನಾ ನದಿ ಜಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ್ದು, ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಹಳೆಯ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನೀರು-ಹಂಚಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿವೆ.

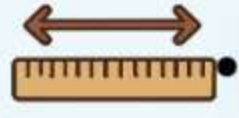
‘ಯಮುನಾ ನದಿ ಜಲ ಯೋಜನೆ’ಯ ಬಗ್ಗೆ

- ಒಪ್ಪಂದ: ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಡುವೆ ಜೂನ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ: ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅದರ ಪಾಲಿನ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 1994 ರ ಮೇಲ್ಪಂಡೆ ಯಮುನಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ: ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 580 MCM ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ₹34,102 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಕಾಲಮಿತಿ: ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ (ಮಾನ್ಸೂನ್ - ಜುಲೈನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್) ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮೂಲ: ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಹರಿಯಾಣದ ಹತ್ತಿಕುಂಡ್ ಬ್ಯಾರೇಜ್.
- ಹತ್ತಿಕುಂಡ್ ಬ್ಯಾರೇಜ್
- ಹನ್ನಿಯಾವಾಸ್ ಜಲಾಶಯ
- ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನ: ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಚುರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನಿಯಾವಾಸ್ ಜಲಾಶಯ.
- ಫಲಾನುಭವಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಚುರು, ಸಿಕರ್ ಮತ್ತು ಜುಂಜುನು; ಹರಿಯಾಣದ ಭಿವಾನಿ ಮತ್ತು ಫತೇಹಾಬಾದ್.
- ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೋರಿಕೆ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು 295.5 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಭೂಗತ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ (ತೆರೆದ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲ) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಬಗ್ಗೆ

• ಉಗಮ: ಯಮುನೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿ (ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಬಂದರ್‌ಪಂಚ್ ಶಿಖರ, ಸುಮಾರು 6,387 ಮೀಟರ್).

• ಉದ್ದ: 1,376 ಕಿ.ಮೀ.

• ಸಂಗಮ: ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್‌ನ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

• ಜಲಾನಯನ ರಾಜ್ಯಗಳು:

ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಹರಿಯಾಣ, ದೆಹಲಿ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ.

ಎಡದಂಡೆ (ಹಿಮಾಲಯನ್):

- ಟೋನ್‌ಗಳು (Tons - ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದು; ಕಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ).
- ಹಿಂಡನ್ (Hindon - ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಪ್ರದೇಶ (NCR) ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ).

ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು (ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವದ ಕ್ರಮ)

ಬಲದಂಡೆ (ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪ):

- ಚಂಬಲ್ (ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬಲದಂಡೆ ಉಪನದಿ; ಕಂದಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ).
- ಸಿಂಧ್ (ಮಾಳ್ವಾ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸುತ್ತದೆ).
- ಬೆಟ್ವಾ (ವಿಂಧ್ಯಾ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮ; ಕೆನ್-ಬೆಟ್ವಾ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ).
- ಕೆನ್ (ಪನ್ನಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ).

ಪ್ರಮುಖ ನದಿಪಾತ್ರದ ಪ್ರದೇಶಗಳು:

• ನಗರಗಳು: ದೆಹಲಿ, ನೊಯ್ಡಾ, ಮಥುರಾ, ಆಗ್ರಾ, ಇಟಾವಾ, ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್.

• ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ಕಾಳೇಸರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ (ಹರಿಯಾಣ), ಓಖ್ಲಾ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ (ದೆಹಲಿ-ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ).